

ნინო პოპიაშვილი
Nino Popiashvili

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი
Ivane Javakhishvili Tbilisi State University
ჰუმანიტაჲ მეცნიერებათა ფაკულტეტი
Faculty of Humanities

**სად მოინათლა ევსტათი მცხეთელი: ივანე
ჯავახიშვილისა და ადოლფ ფონ ჰარნაკის
შეხედულება ევსტათი მცხეთელის ნათლობასთან
დაკავშირებით**

**Where was Eustathius of Mtskheta Baptized:
The Opinion of Ivane Javakhishvilis and Adolf
von Harnack Regarding the Baptism of
Eustathius of Mtskheta**

საკვანძო სიტყვები: *პროზელიტიზმი, ივანე ჯავახიშვილი,
ადოლფ ფონ ჰარნაკი*

Keywords: *proselytism, Ivane Javakhishvili, Adolf von Harnack*

უცნობი ავტორის „ევსტათი მცხეთელის მარტვილობაში“ არაერთი საკვანძო საკითხია, რომელთა შესახებ სამეცნიერო სივრცეში არსებობს აზრთა სხვადასხვაობა. მათ შორის არის საკითხი, თუ როდის და სად მოინათლა ევსტათი მცხეთელი. თხზულებაში ჩანს, რომ ევსტათი ორჯერ ინათლება: ერთხელ სპარსეთში, ერთხელ – მცხეთაში. სწორედ ეს წინააღმდეგობა გახდა მეცნიერთა განსხვავებული შეხედულებების წყარო. ივანე ჯავახიშვილისა და ადოლფ ფონ ჰარნაკის შეხედულებით, ევსტათი მცხეთელმა ქრისტიანობა მიიღო სპარსეთში, განძაკში, ხოლო იმის გამო, რომ ევსტათი არა სპარსეთის ეკლესიის შვილად, არამედ ქართლის ეკლესიის შვილად ყოფილიყო აღიარებული, ტექსტის ეს რედაქცია შეიცვალა და დაემატა ქართლში მონათვლა. კორნელი კეკელიძის შეხედულებით, თხზულებაში ნახსენები ორჯერ მონათვლა არ არის წინააღმდეგობრივი. ევსტათი მცხეთელი გაქრისტიანდა რწმენით, ხოლო მცხეთაში ფორმალურადაც ქრისტიანი გახდა.

„ევსტათი მცხეთელის მარტვილობაში“ მოხმობილი პროზელიტი გმირის ორჯერ მონათვლა მნიშვნელოვანია როგორც ნაწარმოების შესწავლის, ისე თხზულებაში არსებული რელიგიური პოლემიკის თვალსაზრისითაც. როგორც ცნობილია, ქართულ ლიტერატურაში პირველი ეგზეგეტიკური სწავლებები წარმოდგენილია „ევსტათი მცხეთელის მარტვილობაში“.

მოხსენებაში ვისაუბრებთ უცხონი ავტორის „ევსტათი მცხეთელის მარტვილობაში“ ივანე ჯავახიშვილისა და ადოლფ ფონ ჰარნაკის შეხედულებებზე პროზელიტი გმირის ნათლობის ადგილთან დაკავშირებით.

There are a number of key issues in "Martyr of Eustathius of Mtskheta" by an unknown author, about which there are differences of opinion in the scientific space. Among them is the question of when and where Eustathius of Mtskheta was baptized. The text shows that Eustathius is being baptized twice: once in Persia, once in Mtskheta. This contradiction became the source of different views of scientists. According to Ivane Javakhishvili and Adolf von Harnack, Eustathius of Mtskheta became a Christian in Gandzak, Persia, so that he would have been recognized not as a child of the Persian Church, but of the Church of Kartli, this edition of the text was changed and baptism in Kartli was added. According to Korneli Kekelidze, the double baptism mentioned in the work is not contradictory. Eustathius of Mtskheta converted to Christianity by faith, and formally became a Christian in Mtskheta.

The double baptism of the proselyte hero called to "Martyr of Eustathius of Mtskheta" is important both from the point of view of the study of the work and the religious polemics in the work. As is known, the first exegetical teachings in Georgian literature are presented in "Martyr of Eustathius of Mtskheta".

In the report, we will talk about the views of foreign author Ivane Javakhishvili and Adolf von Harnack regarding the place of baptism of the proselyte hero in "Martyr of Eustathius of Mtskheta".